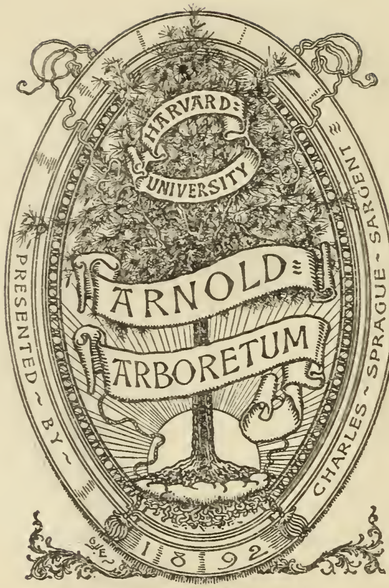
um

3 2044 107 252 603

MH
270.1
N27

Digitized by the Internet Archive
in 2016

https://archive.org/details/dissertatioinaug1740nebe

DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA, DE CORTICIS PERUVIANI MODO OPERANDI,

QUAM

DIVINA FAVENTE CLEMENTIA

DECRETO GRATIOSISSIMÆ FACULTATIS MEDICÆ

IN PERANTIQUA ET CELEBERRIMA ELECTORALI ACADEMIA HEIDELBERGENSI,

PRÆSIDE

Viro Excellentiſſimo & Experientiſſimo DOMINO

D. WILHELMO BERNH. NEBEL,

Philoſophiæ ac Medicinæ Doctore, ejusdémque Profeſſore Publico & Ordinario, & Sereniſſ. Elect. Palat. Med. Aulico meritiſſimo, atque Acad. Nat. Cur. Soc.

PRO GRADU DOCTORIS

AC SUMMIS IN ARTE SALUTARI HONORIBUS INSIGNIBUS ET PRIVILEGIIS SOLENNI MAJORUM MORE OBTINENDIS.

PUBLICO ERUDITORUM EXAMINI SUBMITTET.

JOANNES ADAMUS HOFFMANN, Schœnfeldenſis.

Horis locoque conſuetis

Ad diem 20. Septembris MDCCXL.

HEIDELBERGÆ,
Ex Typographejo Electorali Academico, per Joannem Jacobum Hæner.

B. L. S.

NIhil eſt in arte Medica difficilius quam remediorum operationes in humano corpore explicare, earumque rationes reddere; ſicut enim in ASTRONOMIA Corporum cæleſtium ſtupenda magnitudo & immenſa diſtantia, intellectum humanum ab accurata eorum cognitione arcet; Ita in MEDICINA particularum in corpus noſtrum agentium incomprehenſibilis parvitas & nimia vicinitas (dum in ipſo noſtro corpore operantur) modum agendi nobis occultat. Interim videmus ASTRONOMOS inveniſſe methodum corporum cœleſtium etiam remotiſſimorum *motus* adeò accuratè determinandi, ut eorum *Ecclipſes* aliaque phænomena futura ad minutum temporis infallibiliter prædicere valeant.

Hæc mecum perpendens cogitavi, an non in arte *Medica* æque ac in *Aſtronomia* talis adhiberi poſſit methodus, qua veritates maxime abſcon-

ſconditæ, detegantur; ASTRONOMORUM autem methodum inveni eſſe talem, quod I. Omnia phænomena corporum cæleſtium multis & accuratis obſervationibus explorent. II. Hypotheſin quærant, quæ omnibus & ſingulis phænomenis ſemper & ubique ſatisfaciat, eamque pro vera ſtabiliant. Quid ſi MEDICI in *Microcoſmo* idem facerent, quod ASTRONOMI in *Macrocoſmo?* Ego ſaltem *Diſſertationem inauguralem* conſcripturus periculum facere volui; Et quia decantatus ille *cortex Peruvianus* mihi ad hoc tentamen aptiſſimus eſt viſus, hunc elegi; Hujus igitur *effectus*, ſive *phænomena*, poſt corticis uſum obſervata, primo recenſebo, dein *hypotheſin* quæram his omnibus & ſingulis quadrantem, & hanc certam & veram eſſe, non fruſtra ſtatuam. Faxit Deus ut omnia vergant in ſui Nominis gloriam & proximi ſalutem.

DIS-

DISERTATIO INAUGURALIS MEDICA DE CORTICIS PERUVIANI MODO OPERANDI.

§ I.

CORTEX PERUVIANUS vel CHINA CHINÆ eſt cortex arboris cujusdam in *America*, ſpeciatim in ejus Regno *Peru*, hujusque Provincia *Quitto*, in montibus non procul ab urbe *Loxa*, creſcentis & ab incolis *Gannaperide vel Gannaperis* vocatæ. Corticis Peruviani Definitio.

§. II.

Variis hic cortex gaudet nominibus, ſcilicet vocatur China de China, China Chinæ, Kinkina, Kinakina, Kinaquina, China Kanna, Quina quina, Cortex Indicus, Cortex Americanus, Cortex Sinenſis, Cortex Febrilis aut febrifugus, Cortex Antiquartius, Cortex Patrum, Pulvis Cardinalis de Lugo, lignum de Lima, Caſcarilla de Oja, Pulvis Comitiſſæ, Hiſpanis Palo de Calenturas, hoc eſt lignum febrium, Germanice Peruvianiſche-Americaniſche-Indianiſche Fieber-Rinde/Fieber China. Cort. Peruv. Synonyma.

§. III.

Ut hiſtoriam hujus corticis etiam paucis tradam, hæc eſt: Virtus ejus Febrifuga jam pridem olim Indis, Regni Peruani incolis innotuit, verum, quamvis Chriſtoph. Columbus hanc mundi plagam Anno 1492. jam detexerit, hoc tamen remedium ab Indis, ex odio erga Europæos præſertim C. P. hiſtoria brevis.

Hiſpanos concepto, uſque ad annum 1640. de induſtria fuit occultatum. Tandem autem Hiſpanus quidam urbis Loxæ Præfectus in ejus notitiam venit, qui comitis del *Cinchon* tunc Proregis in Peru, uxori, febre tertiana periculoſe decumbenti, remedium hoc miſit & commendavit, quo aſſumto ſtupentibus omnibus, dicto citius convaluit; Hinc fama hujus arcani, ſub titulo pulveris comitiſſæ, per totam Americam Hiſpanicæ ditioni ſubjectam brevi multum inclaruit; Diſcedente autem Prorege ex India, ubi in Hiſpaniam reverſus eſt, illico percrebuit ubique rumor de novo hoc febrifugo per totam Hiſpaniam, dein Romæ quoque R. R. P. P. Soc. Jeſu corticem hunc religioſis & pauperibus gratis largiebantur; Hinc celeri greſſu fama ejus per totam Europam ſpargebatur, & ipſe cortex ubique gentium â Profeſſoribus fere quibuscunque in uſum recipiebatur. Paulo poſt tamen hic cortex ſuos etiam habuit oſores, quorum alii ſeriò vim ejuſdem adſtringentem, ſtypticam, obſtruentem, exſiccantem, calefacientem, narcoticam &c. Accuſabant & exempla citabant eorum, qui pòſt uſum corticis in recidivas graviores, vel hecticam, hydropem, aliosve morbos plerumque lethales inciderunt; Alii vero doloſe Conſilium ceperunt, de hujus febrifugi fama præmatûre ſupprimenda, ne ſcilicet hac ſuccincta methodo, febres obtruncandi, ægrotantium crumenas emulgendi occaſio tolleretur. Alii medium tenuerunt & adhuc hodie plerique cum ILLUSTRI HOFFMANNO ſtatuunt, quod hic *Cortex optimum, efficaciſſimum & tutiſſimum ſit remedium, ſi quis eodem recte uti ſciat. vid. Ill. Fr. Hoffmann. diſſert. de recto corticis Chinæ uſu in febribus*; Quoniam autem inſtitutum meum non eſt prolixam hujus Corticis hiſtoriam ex aliis Autoribus exſcribere, ſed ſolum ejus modum operandi, e collatis inter ſe obſervationibus practicis eruere, propterea benevolum lectorem, qui hac de re plura ſcire cupit, *ad Rich. Morton Pyretologiæ cap. vij, remitto.*

§. IV.

C. P. differentia & ſelectus.

Antequam autem ulterius progredior, operæ pretium imo neceſſarium eſt, nonnulla de differentia & ſelectu corticis noſtri præmittere; Audiamus hac de re MORTONUM, qui

in *Pyretolog. Cap. 8.* tam ipſe queritur quam multas querelas variorum Medicorum e diverſis regionibus de adulteratione corticis allegat, quæ l. c. videri poſſunt. Propterea CORTICEM PERUVIANUM merito diſtinguo in GENUINUM S. VERUM & SPURIUM. Quoniam autem in praxi Medica maximi momenti res eſt, corticem genuinum & utilem a ſpurio & noxio bene diſtinguere, neceſſarium eſſe duxi, differentias utriusque, quæ in plerisque aliis Auctoribus fruſtra quæruntur *ex Mortoni Pyretologia* allegare, proſtant autem *Cap. 8. l. c.* his verbis: „ *Genuinus Cortex* colorem *Cinnamomi* viſui refert. *Nigricans* colorem ſuum ab *aloe* aut aliquo alio ejusmodi „ proculdubio mutuatus eſt: *Genuinus ſapore* ſatis grato ac „ aromatice amaro eſt: Injucunde *Amarus* ac intenſe *acerbus* „ pro ſuppoſititio habendus eſt: Genuinus *Olfactui* odorem ſpi- „ rat peculiari modo *Mucidum*, attamen ſuavem, gratum & „ aromaticum; Atque huic ſenſui in *Corticis* genuini ſinceri- „ tate deprehendenda, præ cæteris omnibus, ego credere ſo- „ leo & *corticem*, cui gratus hic a peculiari modo *Mucidus* „ odor deeſt, qualemcunque ſaporem & colorem referat, „ ſemper ſuſpectum habeo. Denique *Genuinus* dentibus at- „ trittus, vel quocunque alio modo fractus, *friabilis* eſt, non „ viſcidus & glutinoſus, quem utpote liquore aliquo tenaci „ imbutum & ſaturatum rejiciendum duco. Corticem etiam „ *male electum* ſenſu facile deprehendemus, num, Sc. ſit craſſus „ & ligneus, quippe *tenuis* ille, qui a ramulis raditur, eſt „ maxime vegetus, quia ſucco recenti ſaturatus. *Effœtus* ac „ annoſus fere omni ſapore præſertim amaritie privatur. *Putridus* etiam, modo frangatur, ſeſe palam oculis prodit, „ cum multa tamen diligentia hoc ſcrutinium fieri oportet, „ quippe ex vafritie & avaritia Mercatorum ac Aromatariorum, „ mercimonii cauſa, ſæpiſſime ad parvam quantitatem genuini „ ac vegeti *Corticis* pars multo major ſpurii effœti ac male „ electi adjicitur qui fucus haud ita facile deprehenditur, ubi „ in pulverem redigitur *Cortex.* videantur quoque WERLHOF. obſerv. de febribus pag. 82. & 83. Ex his igitur omnibus manifeſtum eſt, 1. Corticem Peruvianum vix in Euro-

pam fuiſſe delatum, quin ſtatim Aromatariorum aut Mercatorum fraudibus corruptus vel adulteratus, vel aliud neſcio quid ipſi ſubſtitutum fuerit. 2. Hanc adulterationem corticis adhuc hodie, quod dolendum eſt, valde frequentem eſſe. 3. Quibus ſignis & characteribus verus a ſpurio ſit dignoſcendus. 4, Qui corticem in officinis noſtris Pharmaceuticis ſecundum characteres a Mortono deſcriptos examinare cupit genuinum interdum quidem & purum plerumque tamen ſpurio mixtum inveniet; Quod vero 5. Etiam genuinus noſter cortex ſub doſi ʒij. tantum non præſtet, quantum olim in Italia, Anglia &c. præſtitit, ſine dubio fit, quia non eſt adeo recens ac in modo dictis regionibus olim erat.

§. V.

C. p. effectus varii.

Accedo nunc ad primariam meæ Diſſertationis partem, quæ eſt Corticis EFFECTUS VARIOS in corpore humano, non tam â priori, quam per obſervationes practicas demonſtrare, ut collatis ſimul ejus elementis; eo certius de modo operandi judicare queam; ſunt autem effectus corticis, experientia teſte ſequentes:

1. *Febres intermittentes* quaſcunque cito & certo tollit, adeo ut inter innumeras obſervationes pauciſſimi dentur caſus in quibus ſpem fefellit; Hæc ejus virtus febrifuga omnibus adeo eſt nota & experimentis innumeris demonſtrata, ut tempus & charta deficeret, ſi omnia ex Authoribus fide digniſſimis allegare vellem. Sed objiciunt non pauci, corticem quidem febres fugare, ſed vel graviores recidivas, vel periculoſos imo lethales morbos producere. Hanc vero controverſiam dirimere nondum eſt hujus loci; quare ſufficit corticem noſtrum habere *vim antifebrilem*. Interim hac de re legi merentur, *Act. Med. Uratiſlav. An. 1728. p. 1029. & R. Morton. pyretologia.*

2. *Febrium intermittentium* non recte curatarum vel ipſo cortice Peruviano ſpurio, aut genuino non debite dato, corruptarum *recidivas* aut *reliquias periculoſas*, hydropem, tuſſim fere phthyſicam cardialgias ipſe Excell. D. PRÆSES hoc cortice ſæpæ curavit, quæ *obſervationes in Eph. N. C. vol. 5. obſ. 115. latius deſcripta* videri poſſunt. *Vid. quoque Morton. pyretol. p. 33.*

3. In omnibus *morbis periodicis*, etiam ſine febre manifeſta,

ſta, corticem hunc utiliter exhiberi, teſtantur obſervationes practicæ à *Mortono in pyretologia* deſcriptæ; nec non hiſtoriæ morborum, *in Eph. N. C. dec. III. Ann. 3. app. pag. 50. d. III. A. 7. & 8. p. 346. enarratæ*: *Confer. v. Riedlini cur. Med. Millen. obſerv. 27.*

4. In febribus etiam *petechizantibus* opem præſtare docent experimenta in *commerc. lit. Norimb. Ann. 1736. pag. 400. 414.* relâta.

5. *Anthelminticam* ejus efficaciam prodidit hic cortex in obſervationibus, quæ videantur *in Eph. N. C. dec. II. An. 9. app. pag. 24. & 51. An. 10. p. 229. d. III. A. 2. p. 60. & 185. cent. 3. & 4. pag. 385. Hiſtor. morb. Uratislav. p. 38. Franc. Redt in obſ. animal. viv. p. 98.*

6. *Antarthriticum* & *antipodagricum* eſſe non ſolum teſtatur SYDENHAMUS *p. 570.* ſed & hoc evincunt *obſervationes in Eph N. C. cent. 3. & 4. p. 145. & 385.*

7. *Antihypochondriacum* ejus effectum videre licet in SYDENHAMI *prax. Med p. 519. & Eph. N. C. Cent. 3. & 4. p. 450. dec. II. A. 8. p. 46.* ut & in *memoires de l'Acad. des ſciences An. 1713.*

8. *Emmenagogam* ejus virtutem *vide in Eph. N. C. dec. III. A. 2. p. 60.* APIN. *tr. de febr. Epidem. p. 93. & 94. qui ſimul* HÆMORRHOIDES SUPPRESSAS hoc cortice revocari teſtatur.

9. *Sudores Colliquativos* ſiſtere tradunt *Eph. N. C. cent. 3. & 4. p. 383.*

10. In *hæmorrhagiis variis*, fluxu menſium nimio, hæmoptyſi, vomitu cruento, utilis inventus fuit in *Eph. N. C. cent. 3. & 4. p. 383.*

11. In *fluore albo ſuam efficaciam comprobavit. In Eph. N. C. cent. 3. & 4. p. 383.*

12. In *dyſenteria* proficuum eſſe docent *comm. lit. Norimb. An. 1735. p. 223.*

13. Ad *cephalalgiam* eundem valere, non ſolum in me ipſo, ante tres annos graviſſima *cephalalgia* & *ophthalmia periodica* laborante, hoc tandem cortice curata, ſum expertus, ſed & hoc tradunt *Eph. N. C. cent. 3. & 4. p. 383. Mort. Pyretol. p. 78.*

14. *Hydropem* curaſſe legimus *in Eph. N. C. vol. I. p. 274. & vol. V. p. 394. commerc. lit. Norimb. A. 1732. p. 323.*

15. Ad *abortum præcavendum* utiliter exhibitum fuiſſe, vide *in commerc. lit. Norimb. A. 1736. p. 164.*

16. *Icterum* ſanaſſe legimus *in comm. lit. Norimb. An. 1736. p. 19. & 20. Alex. Camerar. diſſert. de uſu corticis à febre ad icterum extenſo*, ubi plures obſervationes icteri cortice ſanati refert.

17. In *dyſuria* tollenda ſuam efficaciam oſtendit: *In commerc. lit. Norimb. An. 1736. p. 19.*

18. Ad *gangrænam & ſphacelum* ſiſtendum inſignem & manifeſtam efficaciam habere nuper detectum, & variis obſervationibus practicis demonſtratum fuit. *Vid. Act. Edimburgenſia vol. III. comm. lit. Norimb. A. 1733. p. 174. 345. 417. A. 1735. p. 4. & 1736. p. 92.* nec non Experientiſſ. WERLHOFII *obſerv. de febribus.* Idem etiam expertus eſt & non nullis obſervationibus comprobavit Clariſſ. HEISTERUS *in Eph. N. C. vol. V. p. 520.*

19. Puellæ adultæ, quæ circa menſium tempus *hæmorrhagiam narium* ſubitam & ingentem elabente ſanguine limpido & fœtido, una cum *vomitu cruento* ſanguinis ſpiſſi, nigerrimi, paſſa fuit, accedentibus circa collum & in brachiis *maculis*, partim nigris, partim violaceis, cum ſubitanea virium proſtratione, deliquiis, pulſu parvo & frequentiſſimo, facie livida & quaſi nigricante, Celeb. WERLHOFFIUS exhibuit quovis bihorio corticis Peruviani drachmam dimidiam, optato cum ſucceſſu & brevi ac feliciter reſtituta ſanitate. Talemque *morbum maculoſum hæmorrhagicum* ſingularem ſe ſæpius obſervaſſe teſtatur *in Comm. lit. Norimb. An. 1735. p. 51.*

20. Corticem quoque noſtrum plerumque *diaphoreticam* & interdum etiam *diureticam* exercere virtutem oſtendunt obſervationes multæ practicæ, quas videre licet *in Eph. N. C. V. I. p. 276. Memoires de l' Acad. Roy. des ſciences A. 1713. p. 45.* & APINI *tract. de febr. Epidem. pag. 91.* Ubi quis objicere poſſet corticem, quem APINUS in illis morbis adhibuit, fuiſſe *caſcarillam* non *Chinam Chinæ* (quamvis ipſe APINUS eum corticem Peruvianum appellet, & *l. c. p. 93.* vim corticis ſui alvum laxantem ex obſervationibus MORTONI cum ſuis propriis collatis comprobet, quem tamen MORTONUM China Chinæ uſum fuiſſe, certiſſimum eſt) contrarium autem manifeſte demonſtravit Celeb. WERLHOFIUS *in obſerv. de febribus, ut & in commer. lit. Nor. A. 1734. p. 154. & 401.*

21. Corticem Peruvianum etiam eximias mirandasque vires *in ſanguine & ſpiritibus confortandis* invigorandisque habere, ejusque ſcrupulum unum mane & ſero ad ſeptimanas aliquot deglutitum, ſanam firmamque corporis craſin (tum viris hypochondriacis, quam hyſtericis fœminis diu multumque ægrotantibus, dejectaque jam quaſi corporis œconomia) reſtituiſſe obſervavit SYDENHAMUS, uti teſtatur *in ſua praxi Med. p. 519.* Idem obſervarunt HEISTERUS *in Eph. N. C vol. 5. p. 520.* MORTON. *Pyretol. obſerv. 29. conf. Excellent.* F. HOFFMANN, *diſſert. de recto corticis Chinæ uſu in febribus* §. 34. *ut &* WERLHOF. *qui in ſuis obſerv. de febribus p. 253. recenſet hiſtoriam.* Alicujus viri febre tertiana cum hæmoptyſi & tuſſi violenta laborantis, qui per integros 6. menſes, quotidie quinquies ʒß. corticis, aſſumpſit indeque optime & longe melius, quam diu antea habuit, corporis etiam habitu magis vivido & pinguiori facto.

22. Tandem in *purpura ſcorbutica* pertinaci & irradicata per utilem hunc corticem deprehendit ipſe Excell. D. PRÆSES. Idem teſtatur Expert. D. Dr. KRAMER in egregio ſuo tractatu de ſcorbuto, quod ſcilicet ipſe ſexaginta milites cæſareos poſt febres intermittentes ſcorbuto laborantes cortice curaverit, adhibita ſimul debita diæta; quod vero alio tempore, in aliis diætæ regulas negligentibus non ſucceſſit. *Vid.* KRAMER. *tract. de ſcorbuto. p. 14.*

§. VI.

Expoſitis igitur obſervationibus practicis effectus corticis varios admodum & ſalutares oſtendentibus, inquirendum nunc eſt, quomodo cortex noſter hos effectus exſerat; Loquor autem de cortice toto, in ſubſtantia, uti vocant, ſumto, non vero de uno vel altero ejus elemento indeſeparato. Examinabo variorum hypotheſes diverſas, easque cum obſervationibus conferam, ut appareat quænam optime quadret, & propterea tanquam vera ſit admittenda, quæ vero tanquam minus congrua ſit rejicienda. Plurimi corticis vim adſtringentem, alii narcoticam, alii incraſſantem accuſant; Alii mitiùs ſentientes ejus vim reſolventem, diaphoreticam, balſamicam & roboran- C. P. modus operandi.

 rem

rem laudant, Alii ex his virtutibus aliquot combinant, cortici tribuunt & inde ſuos effectus explicant.

§. VII.

Adſtringens quid.

Primo loco ad examen vocabo *vim adſtringentem*, quæ corticei noſtro à plurimis, ceteroquin Excellentiſſimis Medicis adſcribitur: Antequam autem hoc fiat, præmittenda eſt definitio remedii adſtringentis: *Adſtringens* in ſenſu ſtrictiori vocatur, quod canales corporis humani contrahendo, eos anguſtiores reddit, quam in ſtatu naturali eſſe ſolent, vel plane occludit, ſicque humorum tranſitum vel retardat, vel impedit.

Jam quæro, an febrium, male curatarum reliquiæ, hydrops, icterus, ſphacelus, arthritis, malum hypochondriacum, aut ſcorbutus adeo feliciter & promte curari queant unico remedio adſtringente, ſicut hos morbos frequenter cortice curatos fuiſſe legimus & quotidie videmus? An quoque ſanguinis & ſpirituum vigor totiusque corporis robur egregie refocillari queat ſola largiſſima adſtringentis cujusdam remedii aſſumtione? Quæ tamen omnia præſtat cortex noſter. Ego quidem adſtrictionem ſive canaliculorum in humano corpore contractionem ultra naturalem ſtatum, cum ſupra laudatis effectibus conciliare nequeo. Imo potius prædictos morbos ab adſtringentibus inferri & præſentes augeri notiſſimum eſt. Quare non amplius dubito ſtatuere, corticem Peruvianum non agere adſtringendo. Sicut enim in *Aſtronomia* ad rejiciendam falſam quandam hypotheſin, v. g. lunam eſſe pellucidam, unicum ſufficit phœnomenon illi contrarium, ſc. umbra lunæ in Eclipſi ſolari obſervata; Ita multo majori jure fictam corticis Peruviani *vim adſtringentem* nego, dum cum nullo phœnomeno, vel ejusdem effectu quadrat. Quoniam tamen hæc vis corticis adſtringens plurimorum animis adeo alte inſidet, ut vix eradicari queat, operæ pretium imo neceſſarium eſt, ad omnes objectiones afferri ſolitas prius reſpondere, quam ulterius progrediar; ſunt autem ſequentes:

1, *Cortex Peruvianus* auſterum & ſtypticum habet ſaporem, ergo adſtringit. Ad quod reſpondeo, diſtinguendo inter corticem verum & ſpurium; Hic plerumque eſt auſterus & ſtypti-

ſtypticus, ille uero non; Fateor quidem multos Auctores de cortice ſcribentes adſtringentem imo ſtypticum ſaporem ipſi adſcribere, alios autem amarorem ipſi tribuere cum aliqua ſaltem adſtrictione, ſine eximia auſtera acerbitate; alii denique cum *Auctore des admirables effets du quinquina.* Sapores plurimos & hinc ſalia multiplicis generis in cortice convenire notant, eosque eo magis agnoſci, quo diutius pharmacum maſticetur: primo enim id reperiri inſipidum, deinde acre, poſtea amarum, & deinde plures ſemper emergere ſaporum diverſitates, haud penitus explicabiles; ſed guſtu certe cognoſcendas, quæ optima ſit bonitatis nota; Adſtrictionis plane mentionem non faciunt *Vid.* WERLHOF. *obſerv. de febrib. p. 82. & 83.*

Quid igitur in tanto, de ſapore corticis, diſſenſu judicandum erit? Ego quidem non dubito quin plurimi corticem illum ſpurium, adeo frequentem, ut ſæpe verus præ illo vix inveniri queat, deguſtaverint; Aliis forte aliorum auctoritate ſeductis, accidit, quod ERASMUS *in Colloq. de ſpectro: de ſociis Poli draconem volantem videntis narrat.* Videntur quidem omnia ſicca, lignoſa vel terrea, linguæ impoſita, facultatem quandam ſubadſtringentem in eam exercere, quæ tamen potius ab humiditatis attractione, quam vera adſtrictione dependet; Quis enim omnia lignoſa & terrea corpora vere adſtringentia vocabit? Sed de guſtibus non eſt diſputandum; Quare ſolum hoc unicum addo, me frequenter corticem verum & genuinum guſtaſſe, ſed eum nec *auſterum*, nec *adſtringentem* multo minus *ſtypticum* deprehendiſſe; Qui dubitat, deguſtet; Hæc eſt potentiſſima probatio. 2. Cortex Peruvianus, ſicut alia adſtringentia vegetabilia, cum ſolutione vitrioli mixtus, nigreſcit, ergo adſtringit, uti quorundam eſt ſententia, Reſpondeo: Corticem quercus, ſolutione aloes tinctum & fucatum atque pro Cortice Peruviano venditum hoc facere bene novi; forte etiam alius ſpurius cortex hoc faciet, ſed cum vero & genuino cortice ipſe ego experimentum feci, illumque cum variis vitrioli ſolutionibus miſcui, neque ullam unquam coloris mutationem obſervavi. 3. Objicitur plures dari obſervationes practicas, corticis vim adſtringentem & noxiam manifeſte demonſtrantes; Hoc argumentum certe maximum habet pondus;

Quare neceſſarium eſt, illas obſervationes, quæ ſolent allegari paulo accuratius examinare ; Si vel in unico caſu corticis noſtri vis adſtringens evidenter oſtenditur, victas dabo manus, ſin minus fictas eſſe dicam corticis vires adſtringentes : Quia vero juſtam habeo ſuſpicionem, quod in multis obſervationibus practicis uſum Chinæchinæ concernentibus, vel 1. Cortex ſpurius loco genuini uſurpatus, vel 2. Genuinus perverſa methodo adhibitus, vel denique 3. Effectus ab ipſa materia febrili dependens inſonti cortici fuerit adſcriptus ; Propterea neceſſarium eſt, ut methodum corticem noſtrum adhibendi debitam & uſu probatam paucis exponam, antequam ad ſupra dictum obſervationum practicarum examen accedam ; conſiſtit autem methodus corticem adhibendi in ſequentibus. 1. Si nullum periculum eſt in mora, corpus ad curam præparetur, potiſſimum ſi opus eſt emeticis & purgantibus conveniendi modo datis ne ſc. cruditates primarum viarum novum morbo fomitem ſemper ſubminiſtrent ; Huc quoque pertinet cum debita circumſpectione & cautela adminiſtrata venæſectio. 2. Si febris eſt levis aliis remediis facile ſuperanda, hæc dentur & a cortice abſtineatur ; non quod noceat, ſed quia præconceptus plurimorum metus & nauſea corticis, ejus effectum interdum impedit, imo ſæpe ægri, neſciente Medico, corticis uſum negligunt, clam alia ſumunt, & tamen poſtea omne malum inde redundans cortici & Medico adſcribunt *v. Storch. not ad Stahl.* prax. p. 1006. &c. 3. Si vero neceſſitas corticis uſum ſuadet, eligendus eſt verus, & genuinus ſupra deſcriptus ex Morton. Pytol. 4. Optime datur in ſubſtantia, ſubtiliſſime pulveriſatus, cum vehiculo quocunque apto & grato. 5. Prima doſis, præſertim larga nunquam detur brevi ante paroxyſmum, alias ob efficaciam ſuam haud adeo cito ſanguini communicandam futurum paroxyſmum nequidem imminuit multo minus tollit, interim tamen ventriculum, ab imminente paroxyſmo mox irritandum gravius afficit, præſertim ſi cum nauſea, quod plerumque fit, deglutitur (quod a cibis etiam quibuscunque eo tempore ſumtis fieri notum eſt) propterea que totum paroxyſmum exacerbat ; Neque durante paroxyſmo detur, ne ventriculo jam ſatis patienti plures moleſtias creet ; Corticis

igitur

igitur uſus ſtatim ac paroxyſmus deferbuit eſt incipiendus. 6. Quod doſin Corticis attinet, attendendum eſt ad morbi gravitatem, ſi febris eſt pernicioſa, v. gr. ſoporoſa, apoplectica, aliiſve periculoſis ſymptomatibus ſtipata, vel ſi debiles gravidas &c. affligit, vel ſi ſphacelus, aliuſue morbus moræ impatiens, cortice tamen domandus adeſt, non cunctandum eſt, ſed tempore inter duos paroxyſmos intermedio, integra, ſi fieri poteſt, corticis uncia, in partes æquales diviſa, & per horas a febre liberas æqualiter diſtributa, propinetur; vel in ſphacelo quovis bihorio drachma dimidia detur; ſi vero morbus mitior eſt & periculo caret, ſufficit ſingulis quatuor horis, extra paroxyſmum ℈i. vel ʒß exhibere. 7. Superato apparenter morbo, non ſtatim ab uſu corticis abſtinendum ſed adhuc ad minimum per octiduum continuandus eſt, ita tamen ut quotidie paulo parcius aſſumatur, ſcilicet ut ſic omnis cauſa morbifica totaliter eradicetur, neque recidivæ vel alterius gravioris morbi metus relinquatur. Imo ſi morbus gravior eſt, vel altiores in maſſa ſanguinea radices egiſſe videtur, uti ſphacelus, ſcorbutus, &c. Corticis etiam uſus debet eſſe diuturnior. 8. Quia febres intermittentes, etiamſi bene curatæ videantur, 2. vel tertia, poſt emanſionem paroxyſmi, ſeptimana facile recidivare ſolent; Conſultum eſt, corticem eo tempore, & quidem antequam ingruat recidiva repetere, eumque ad ℥ß. vel ℥j. partitis vicibus denuo præbere, talemque methodum, ſi circumſtantiæ ſuadent, etiam aliquoties adhibere, ut ſic febris cum omnibus ſuis reliquiis funditus exſtirpetur. 9. Quia ſubinde febribus aliisque morbis, quorum cortex noſter eſt ſpecificum, accedunt ſymptomata ſæpe valde moleſta & noxia, nihil impedit quo minus illi remedia ſymptomatibus his quadrantia commiſceantur, modo talia ſint, quæ nullas nimias evacuationes efficiant, & ipſius etiam Corticis ſufficiens & debita doſis, ob aliorum admixtionem, non imminuatur. Ita ex. gr. ſi alvus eſt vel tardior, vel obſtructa vel cruditatum in primis viis hærentium ſuſpicio adeſt, commode rhabarbarum aut ⊖ia fixa cortici permiſcentur. 10. Tandem poſt uſum corticis primis tribus, imo quatuor ſeptimanis ab omni medicatione heroica, ſc. v.

ſect. purgatione, emeſi, ſudatione coacta abſtinendum eſt, dum præterea conveniens diæta ſervanda & a refrigeratione corporis potiſſimum cavendum eſt; alias facile, ſicut experientia teſtatur, paroxyſmi febriles revocantur.

Qui prolixius has regulas etiam obſervationibus practicis corroboratas legere cupit, evolvat *Mortoni pyretolog. & Werlhof. obſerv. de febribus.* Nunc itaque me accingo ad obſervationum ſupra dictarum examen.

I. Si , quæ legitur *in Eph. N. C. D. 11. A. 9. & 10. obſerv. 109.* Ubi narratur Anno 1699. prope Mannhemium, quadringentos pene milites febre tertiana correptos, omnes brevi, poſt aliquas ſaltem Chinæ Chinæ doſes ſc. ℥j. hydropicos evaſiſſe, febre quoque mox recrudeſcente; quorum plurimi poſt uſum pilularum hydragogarum, præcipitantium abſorbentium & aperientium convaluerunt, multis Chinæ Chinæ uſum vita luentibus.

Sed quid mirum adeo male ceſſiſſe curam illam; ſiquidem 1. Eo probabilius eſt chinam in hoc caſu datam fuiſſe ſpuriam, non veram, quo frequentior olim erat & in multis pharmacopoliis adhuc eſt illa ſpuria quam vera.

II. Quodſi etiam genuina fuiſſet China Chinæ, duplex tamen & gravis in hac cura fuit commiſſus error, alter, quod non ſufficiens ejus quantitas fuerit exhibita, alter quod brevi poſt ejus uſum ſolis hydragogis certatum fuerit. *Vid. ſupra Method. adhibendi corticem regula 6. & 10.*

Hic igitur non cortici Peruviano vero ſed vel ſpurio, vel materiæ febrili non bene curatæ, damnum eſt adſcribendum. Quis neſcit, quod olim etiam, antequam cortex in Europa notus erat, & adhuc hodie ſine corticis uſu non raro febres intermittentes hydropem comitem habeant. Similis caſus, ante aliquot annos, obtigit Excell, Domino PRÆSIDI, qui ad nobilem ægrum hydropicum vocatus, poſtquam comperit eum antea tertiana laboraſſe & ad hanc curandam, plures corticis uncias devoraſſe, ſtatim hanc corticis ſpeciem examinavit, eamque ſpuriam deprehendens, mox verum & genuinum corticem cum ⊖ amaro Sedlicenſi mixtum in ſat larga quantitate propinavit, interpoſito ſimul ejusdem ſalis & aquæ Sedlicenſis

licenſis uſu; Quibus remediis, benedicente Deo, plenarie convaluit æger.

II. Abſceſſum in capite lethalem, poſt profligatam China chinæ febrem, memorant *Eph. N. C. Cent. 3. obſ. 25.* Sed qualis china & quomodo fuerit adhibita, nulla mentio fit, quare hæc obſervatio ad rem noſtram nihil facit, præterea notum eſt materiam febrilem etiam ſine cortice, varias frequenter abſceſſus producere.

III. Diabetem a febre cortice fugata recenſent eædem *Eph. d. 2. An. 9. obſ. 204.* Sed cum & hic de corticis qualitate, quantitate & uſu nihil dicatur, inde quoque nihil concludere poſſumus.

IV. *In actis Medicorum Uratislavienſium. An. 1730. pag. 888.* proſtat exemplum juvenis cujuſdam, qui erroribus in diæta commiſſis febrem tertianam contraxit, quare ſuaſu balneatoris, per tres dies conſecutivos, mane & veſperi chinæ chinæ drachmas duas pro doſi aſſumſit, hinc a febre quidem liberatus fuit, ſed in cachexiam, febrem lentam & hydropem tandem lethalem incidit. Sed quis non videt balneatorem illum imperitum contra regulas ſupra traditas, potiſſimum 1. 6. 7. forte etiam 3. graviter peccaſſe: Quare malum non chinæ veræ, ſed vel ſpuriæ vel perverſæ medendi methodo & propterea materiæ febrili & primarum viarum cruditatibus non ſatis eliminatis adſcribendum eſt.

Plures quidem ejuſmodi obſervationes afferre poſſem, in quibus partim incertum eſt, quæ corticis ſpecies fuerit adhibita, partim etiam in quantitate & modo remedium hoc propinandi peccatum fuit. Ne unicum autem invenire poſſum caſum, in quo cortex verus ullum adſtrictionis veſtigium reliquerit, quare conſentio cum *Sydenhamo*, qui in epiſtola reſponſ. 1. pag. 377. Ita ſcribit:

Quo autem pacto deprehendemus corticem vi ſua adſtrictoria febres fugare? Qui id probare velit, neceſſe erit, ut prius alia adſtringentia pari virtute prædita in medium afferat; Mihi certe vel eorum fortiſſima adhibenti in experimentum nondum e voto ceſſit.

§. VIII. Pro-

§. VIII.

P. C. non agit vi narcotica &c.

Progredior nunc ad vires *narcoticas*, *incraſſantes* aut *exſiccantes*, a non nullis immerito cortici noſtro adſcriptas; quodſi enim hæ facultates omnes aut ſingulæ cum ſupra §. 5. citatis veri corticis effectibus comparantur, congruunt uti rotunda quadratis; Quod prolixe demonſtrare ſuperfluum eſſe duco.

§. IX.

C. P. vis roborans.

Refutatis igitur Corticis Peruviani *viribus adſtringentibus*, *narcoticis*, *incraſſantibus & exſiccantibus*, quoniam obſervationibus practicis minime quadrant; Inquirendum ulterius eſt, an forte *roborando*, *reſolvendo*, *vel balſamica vi* ſanguinem & humores omnes inficiendo ſuas egregias vires exſerat; *Roborans* eſt, quod fibrarum ſolidarum tonum & elaſticitatem, propterea que reactionem earundem in humores vel reſtituit vel auget.

Prolixum nimis eſſet elaſticitatis ſive toni fibrarum cauſas, modum quo ſolet augeri vel imminui, nec non ejusdem effectus exponere, atque tam experimentis quam rationibus illuſtrare. Sufficiat igitur examinare an corticis effectus cum facultate roborandi conſpirent.

Omnium fluidorum in corpore noſtro circulantium motum debitum & naturalem, a debito fibrarum tono dependere, propterea que vitam & ſanitatem ſine tono fibrarum ſubſiſtere non poſſe, ſed potius, illo alterato, mox labefactari, res eſt inter Medicos certiſſima; Præterea conſtat quod morbi diuturni partium ſolidarum tonum maxime debilitent, quicquid igitur multos morbos chronicos ſanat, eorumque reliquias feliciter tollit, abortum præcavet & præterea ſanguinem & ſpiritus confortat, totique corpori robur eximium addit, illud merito roborans vocatur; Hæc autem omnia ſæpiſſime præſtat *verus cortex Peruvianus*, ſicut ex obſervationibus §. 5. citatis abunde patet; unde *roborandi* facultatem ipſi non denegandam eſſe concludo.

§. X.

C. P. vis reſolvens

Quod *reſolventem* ejus vim attinet, hæc pariter effectus corticis examinanti & vel leviter attendenti facile patet; Ictérum

rum, hydropem, malum hypochondriacum, plurimoſque alios morbos chronicos humorum viſcidorum reſolutionem requirere nemo neſcit; Præterea vis corticis diaphoretica, diuretica & alvum laxans, quas frequenter exſerit, hoc teſtantur; Confer. §. 5. No. 14. 16. & 20.

§. XI.

Balſamica denique virtus corticis noſtri præ reliquis omnibus videtur eſſe luculentior; Quomodo enim arthritidem, ſudores colliquativos, fluorem album, ſphacelum & ſcorbutum ſine vi balſamica ſanare poſit, non video; Imo ſapor ejus amaricans, quo virtutem anthelminticam poſſidet, hoc ſatis oſtendit. Quare neque de hac eſſe dubitandum exiſtimo. C. P. vis Balſamica.

§. XII.

Gaudet igitur cortex noſter vi roborante, reſolvente & balſamica, quibus conjunctis omnes illos egregios §. 5. citatos effectus exſerit. Hoc tamen adhuc manet dubium, cur præciſe in febribus intermittentibus earumque reliquiis, ut & aliis morbis periodice recurrentibus ſpecificam magis exſerat efficaciam; Ad quod reſpondeo; Febres intermittentes omnesque morbos periodicos peculiarem cauſam materialem agnoſcere, cujus quidem natura & indoles a priori demonſtrari non poteſt, eam tamen cortice debellari teſtatur experientia, unde non ſolum in febribus ſed & in omnibus morbis periodicis ſpecifice ſe gerit, non excluſis tamen variis aliis morbis non periodicis, ex. gr. ſcorbuto, ſphacelo, quorum forte plures adhuc deteget ulterior Medicorum induſtria & experientia. C. P. vis ſpecifica in periodicis morbis.

In mentem adhuc venit aliud dubium non reticendum, ſed ſolvendum; Scilicet Experientiſſimus SYDENHAMUS cæteroquin Corticis Patronus, in ſua praxi Medica pag. 351 ita ſcribit: *Ille etiam qui largum & repetitum corticis Peruviani uſum experti ſunt, huic malo* (ſcilicet rheumatiſmo ſcorbutico, de quo hoc capite agit) *ſunt obnoxii*; *Quod quidem unicum eſt incommodum, quod ex hoc remedio illatum novi unquam*; Hæc igitur obſervatio practica corticem noſtrum malignitatis alicujus arguere videtur. Comparemus autem ipſius metho-

dum, corticem exhibendi, cum ea quam frequens & diuturnus uſus docuit modernos Medicos; Ipſe ſuam methodum in praxi Med. p. 113. ſeqq. verbis deſcribit: *Peruviani corticis ℥j. cum ſyrup. roſar. rubr. ℥ij. miſceatur; æger vero quantitatem nucis moſchatæ majoris mane & ſero quotidie devoret, diebus a genuino paroxyſmo vacuis, donec confectionem omnem abſumpſerit; Repetatur porro ad tres alias vices, interjectis ſemper diebus quatuordecim.* Hæc certe non conveniunt cum regulis ſupra §. 7. traditis, imprimis cum regula 6. & 7. Hoc enim modo materia febrilis plerumque non in totum ſed in tantum tollitur, ut quaſi caput erigere ſicque febrem producere quidem non valeat, datis tamen induciis 14. dierum ſenſim iterum augetur, & quamvis ſingulis tribus ſeptimanis parciori corticis uſu denuo debilitetur aut imminuatur, nunquam tamen funditus eradicatur, quare paulatim humoribus intimius permixta quaſi ſcorbuticam eorundem intemperiem efficit.

F I N I S.

Ar